

Ecos del congrés federal

L'accés a la secretaria general del PSOE d'Alfredo Pérez Rubalcaba, que va imposar-se de 22 vots a Carme Chacon al congrés federal del partit, obre nous escenaris al PSC, al PSIB i, malgrat el suport que va rebre d'Alarte, al PSPV.

La vella guàrdia s'activà. I de quina manera. Va fer capgirar el resultat previsible del 38è congrés federal del PSOE. Alfredo Pérez Rubalcaba s'imposà per una diferència de 22 vots de delegats: 487 a favor seu i 465 favorables a Carme Chacón. Una mínima diferència. Pels pèls, es podria dir, que va guanyar el veterà socialista, amic de Felipe González i d'Adolfo Guerra, entre més representants d'aquesta vella guàrdia. Si Rubalcaba deu la victòria a algú és sobretot a aquest grup de militants que, salvant les diferències entre ells

—que són ostensibles en alguns casos—, feren de la necessitat virtut i es dedicaren a mirar de convèncer el màxim nombre de delegats possibles que no es podia tornar als temps del *zapaterisme*. Amb la vèrbola incendiària, i sense gens de tirada al llenguatge políticament correcte, l'ex-president de la Junta d'Extremadura Juan Carlos Rodríguez Ibarra, conegut guerrista, il·lustrava l'opinió que entre aquests patums del socialisme tradicional aixecava Chacón: “És Zapatero amb faldilles.” Calia posar fi, com fos, a les seves aspiracions.

A EL TEMPS 1.442, del 31 de gener, podíem llegir, amb relació al futur congrés socialista espanyol, que els del grup de Chacón “es malfien de què puga passar durant els dies que queden fins el congrés. No creuen que Alfredo Pérez Rubalcaba els prepare cap jugada estranya [...], però el seu entorn ja és una altra cosa. El cercle proper a Rubalcaba els fa arrufar el nas. És el retorn d'antics pesos pesants dels governs de Felipe González. No se'n refien gens ni mica.” Feien bé, de no refiar-se'n. Va ser aquest grup que aconseguí de capgirar el que pareixia una clara victòria de Chacón.

El congrés federal. La cursa havia començat molts de mesos abans. Quan Chacón volia ser la candidata —amb el suport de Zapatero— a les eleccions espanyoles. I Rubalcaba, amb la vella guàrdia que s'havia rebel·lat contra el president i secretari general —aleshores Zapatero ja era una figura amb escassa capacitat d'incidència en el si del partit—, li ho impedí. El juliol del 2011 Chacón es trobava obligada, amb ulls plorosos, a anunciar que feia “una passa enrere” i, per tant, que no aspiraria a ser candidata a presidenta del govern a les futures eleccions. Rubalcaba i els seus volien evitar unes primàries. I se n'havien sortit. Ell va ser designat mitjançant les operacions típiques d'aparell de partit: amb negociacions a despatxos, fora dels focus de càmeres i lluny de qualsevol mínima aparença de democràcia interna. Tant se valia. La vella guàrdia el volia i activava els mecanismes i els mètodes necessaris per a assolir l'objectiu. Ja el tenien.

Les eleccions foren, per als PSOE, el desastre que tothom sap. Rubalcaba pareixia tocat. Només ho pareixia. No cal perdre de vista que quatre dies abans dels comicis Chacón s'havia mostrat implícitament disposada a ser la futura aspirant a la secretaria general del PSOE. Segurament es pensava que els resultats a les urnes catalanes no serien tan catastròfics com els de la resta del partit socialista i així la catapultaria cap a la consecució de l'objectiu. Però ho foren. El moviment en clau interna de Chacón alertà la vella guàrdia. No podien deixar que jugués amb avantatge. Des de l'endemà dels comicis s'inicià l'operació a través de la qual, espontàniament, quadres dirigents socialistes es decantaven per Rubalcaba com a futur secretari general.

Malgrat que les candidatures no s'havien fet públiques, al desembre ja no dubtava ningú que els contendents de la lluita foren Rubalcaba i Chacón. Què els diferenciava? Des de fora, amb molta raó, pareixia que res. Més enllà d'ideologia o forma d'entendre la política, la cosa substancial que els enfrontava —més que no pas els diferenciava— era la lluita soterrada pel poder intern que es lliurava des de feia un parell d'anys entre les dues grans famílies socialistes.

Simplificant, els dos grups eren, per una banda, el que comptava amb el suport de la vella guàrdia, amb Rubalcaba al capdavant, i aquell foijat amb Zapatero que tenia la cara visible en Maria Teresa Fernández de la Vega —vice-presidenta del govern espanyol entre el 2004 i el 2010. Quan Zapatero, molt afeblit, hagué de sacrificar De la Vega a favor de Rubalcaba (26 d'octubre del 2010), la vella guàrdia assolí una victòria enorme. Zapatero l'havia arraconada. Ara hi tornaven. L'objectiu era clar: desfer-se del president i secretari general a través de Rubalcaba, nou home fort. Les passes: renúncia de Zapatero a tornar ser candidat, avançament electoral i investidura suposadament unànime de Rubalcaba com a candidat. Tot això passà els mesos següents, fins a l'estiu de l'any passat.

Chacón, que no volia ser titllada d'egoista ni d'avantposar els interessos de partit, renuncià a la lluita per a ser candidata a les generals. Però no pas a la secretaria general. I, pràcticament des de l'octubre del 2010, es va mostrar disposada a ocupar el càrrec. Amb el suport de Zapatero, de De la Vega, de la majoria del PSC, d'Aina Calvo a les Balears, de Leire Pajín al País Valencià... Chacón assumí un missatge de renovació generacional i política enfront de la “veterania” —és a dir, el passat— que aportava Rubalcaba.

El mes de desembre del 2011 tot pareixia, si més no des de fora del PSOE, dat i beneït. Això de Rubalcaba seria una passejada militar. Però les setmanes següents la situació s'altera ràpidament. Quan es s'escullen els delegats al congrés federal, al quarter general de la vella guàrdia s'encenen totes les alarmes. Chacón podria guanyar el congrés, en vista de la distribució de delegats. Eren càlculs merament teòrics —perquè els delegats eren sobirans i no responien a disciplina de cap candidat—, però cada

grup enfrontat comptava els seus. És llavors que se sap que el País Valencià i Andalusia, a més de Catalunya, es decanten cap a Chacón, majoritàriament. Pel pes combinat dels tres partits socialistes, la passejada militar de Rubalcaba semblava que es convertiria en una ferotge i sanguinària guerra de guerrilles.

I tal dit, tal fet. Felipe González i Alfonso Guerra, entre més figures del passat socialista espanyol, s'activaren la setmana del congrés per a donar públic suport a Rubalcaba, i per a obtenir tants de vots de delegats com podien, especialment a Andalusia. El dijous dia 2 arribaven a Sevilla els delegats i l'equip de Chacón se sentia guanyador. "Ens ho pensarem, que guanyaríem", diu una font del grup. El recompte de delegats que feia el grup pareixia indicar que finalment, ni que fos per poc, la diputada catalana tenia la victòria a l'abast.

Però arribà el moment de la votació i els fatídics 22 vots feren vencedor Rubalcaba. Molts analistes opinen que el discurs de Chacón –que consideren molt deficient en la forma– va ser determinant per a decantar la balança. "De cap manera", diu una font del PSIB-PSOE balear, favorable a Chacón, que creu que la pressió de la vella guàrdia sobre alguns delegats indecisos, o fins i tot en teoria propers a Chacón, va fer canviar el sentit del vot de prou assistents per a motivar el canvi. O, per ventura, reconeix també la font, "simplement algú de l'equip es va equivocar fent el recompte de delegats nostres".

Tant se val, ja, què va fallar. Chacón, que en vista de la seva cara i la resposta dels dies posteriors –cap resposta pública, de fet– devia estar segura de guanyar, va perdre. I Rubalcaba, marca de la casa, aconseguia després imposar una executiva sense presència del grup contrari.

Què pot representar per al PSC, el PSPV i el PSIB la victòria de Rubalcaba?

El PSC. En el cas català, la derrota de Carme Chacón el deixa en una situació incòmoda, perquè el Partit dels Socialistes de Catalunya havia apostat pràcticament en bloc –les excepcions van ser molt escasses– per la seva militant més destacada a Madrid. El primer secretari, Pere Navarro, ho havia revelat amb ironia fa setmanes; el secretari d'organització, Daniel Fernández, hi havia declarat

Carme Chacón, en un moment del 38è congrés del PSOE. Al seu costat, de perfil, Miquel Iceta. La

públicament el seu suport i l'ex-secretari d'organització, José Zaragoza, s'havia ficat de ple en la campanya de Chacón a la secretaria general del PSOE.

Algunes fonts s'han apressat a dir que l'endemà del Congrés van desaparèixer els enfrontaments que el dia abans eren lògics i Pérez Rubalcaba mateix deia que ningú com ell no s'havia guanyat el "títol" de bones relacions amb el PSC. "Sóc el socialista –reblà Pérez Rubalcaba– que ha arribat a secretari general tenint més bones relacions" amb el partit català.

Oficialment, el PSC també ha girat full. El secretari d'organització, Daniel Fernández, diu que ho va fer immediatament després de l'elecció de Rubalcaba: "Al congrés ens hi jugàvem qui liderava el PSOE i vam donar suport a Carme Chacón, perquè la consideràvem la candidata més adient, però a partir de la votació a secretari general vam treballar per a aconseguir una executiva

amb la màxima força possible, el màxim de suport i amb representació del PSC." Segons Fernández, a partir d'ara, "el més urgent és que, després dels congressos regionals que s'han de celebrar ara, surti un PSOE fort i unit a tots els territoris i al conjunt d'Espanya per a fer oposició útil i necessària als incapaços governs de dreta que actualment manen a Catalunya, al País Valencià i a Espanya."

El secretari d'Organització dels socialistes catalans insisteix a dir que "el PSC i el PSOE hem de fer una tasca útil i reeixida per a fer oposició a uns governs de dreta que són incapaços de trobar una sortida a la crisi sense deixar enrere els més desvalguts. S'han acabat els congressos i ara toca representar els nostres votants", rebla Fernández.

Pel que fa a la veu del PSC dins del PSOE, Fernández assenyala que, amb dos representants a l'executiva federal, José Zaragoza i Esperança Esteve, "és la mateixa que en l'executiva anterior" i

derrota de Chacón ha colpit bona part del PSC.

espera que n'hi hagi prou per a "aportar el seu gra de sorra perquè aquesta nova etapa sigui una etapa d'èxit".

Algunes altres veus consideren que Rubalcaba ha fet una executiva on hi ha una majoria molt àmplia de gent propera al nou secretari general i això la farà menys receptiva a les veus del PSC, per molt que quantitativament no s'hagi perdut cap representant. I encara n'hi ha que fan èmfasi en la capacitat de l'ex-secretari d'organització del PSC, José Zaragoza, d'escombrar cap a casa en les situacions més complexes.

Una de les cartes que pot amagar Zaragoza és el mandat congressual de l'últim conclave del PSC en favor d'aconseguir a Madrid la "màxima visibilitat" del PSC. Fonts socialistes opinen que Zaragoza pot amenaçar amb la carta d'un grup propi al Congrés dels Diputats per a reconduir algunes situacions, lògicament les que més afecten el Principat. Algunes altres fonts més properes al sector cata-

lanista dubten, però, que Zaragoza tingui interès real a pressionar amb aquesta carta, en la qual no creuria realment.

Fernàndez desvincula aquest mandat precongessual del congrés del PSOE o el candidat que hagi sortit: "El mandat existeix, independentment de si ha guanyat Pérez Rubalcaba o hagués guanyat Chacón. Quan el primer secretari del PSC ho cregui convenient, impulsarà un diàleg amb el nou secretari general del PSOE per a parlar d'aquesta visibilitat més gran."

El secretari d'organització del PSC no creu que el congrés del PSOE s'hagi tancat en fals pel fet que Rubalcaba hagi guanyat només per 22 vots de diferència. "La nova executiva federal ha tingut el suport de més del 80% dels delegats i, per tant, el suport és molt majoritari."

Sobre el paper que l'ex-candidata Carme Chacón ha de jugar els mesos vinents, les opinions dins el socialisme català apunten que ara és el moment de quedar en segon terme i esperar-se. L'evolució del PSOE de Rubalcaba, el guió (que encara ha d'escriure) com a cap de l'oposició i, fins i tot, els encerts o desencerts de l'executiu de Mariano Rajoy dibuixaran un escenari diferent d'aquí a dos o tres anys, quan s'hagin de fer primàries per a elegir candidat a la Moncloa –o, si s'escau, un congrés extraordinari per a rellevar Rubalcaba.

EI PSPV. Passara què passara a Sevilla, l'espectacle al PSPV-PSOE ja era garantit. De fet, és inherent a la federació valenciana, un niu d'escurçons d'ençà que, el llunyà 1995, van anar perdent el poder institucional.

Després de la desfeta als congressos provincials en què es van escollir els delegats al conclave federal, el secretari general del PSPV, Jorge Alarte, ja ho tenia magre. Ara encara ho té magre, per bé que l'elecció de Pérez Rubalcaba li dona més opcions de repetir al càrrec que no si la vencedora haguera estat Chacón.

De qualsevol manera, dos de cada tres delegats valencians van votar la diputada catalana, cosa que va descol·locar un Alarte que mai no ha volgut explicitar de manera conclouent el seu suport a Rubalcaba, una proximitat que era òbvia i que va haver de matisar que va veure que la majoria de la seua federació s'hi girava d'esquena.

Una derrota de Rubalcaba l'hauria sepultat políticament, però Alarte tampoc no pot respirar tranquil amb la victòria del càntabre, ni de bon tros. De fet, la candidatura de Chacón ha aconseguit posar d'acord pols del socialisme valencià que semblaven als antípodes i que ara, ves per on, s'atreuen amb l'única finalitat de foragitar l'alaquaser de la secretaria general.

Eloqüent com poques va ser la imatge que alguns delegats van captar la nit de dissabte 4 de febrer a Sevilla, quan Rubalcaba ja era el nou líder del PSOE. En un sopar d'urgència s'hi van aplegar el lermisme –Joan Lerma i el seu hereu, Joaquim Puig–, el ciscarisme –amb el primer espasa al capdavant– i el pajinisme –amb l'ex-ministra i ex-secretària d'organització federal present–, una instantània tan pretesa com esbombada i que va incloure un brindis entre tots.

Que Lerma, Ciprià Ciscar i Leire Pajín brinden en una mateixa taula és indicatiu del grau de rebuig que genera Alarte, que no en té prou amb els suports propis, si és que aspira a guanyar el congrés del PSPV, que es durà a terme a Alacant del 30 de març a l'1 d'abril.

Una cita que novament es preveu emocionant –el 2008, quan va vèncer, hi van optar cinc precandidats, i va acabar competint amb dos que van unir-se– i que ja comença a ofrenar moments de glòria. Més enllà de la fotografia en qüestió, s'han succeït declaracions que fan intuir la fi de l'etapa d'Alarte. Declaracions signades per Lerma i Pajín, els dos referents que van aplegar més voluntats ara fa tres anys i mig –Lerma feia costat Puig, i Pajín, un Alarte de què es distancià de seguida– i que ara consideren vital un canvi de rumb. Tots dos han assegurat que cal cercar "nous equips" i que el discurs del PSPV toque la fibra dels valencians, cosa que ara no passa, segons que diuen i que es desprèn dels pobres resultats electorals.

Comptat i debatut, Alarte no té motius per a fer bots d'alegria, precisament. Va ser incapaç que el PSPV arribara al congrés amb una veu única –la seua, com a secretari general– i va rebre'n les conseqüències. En primer lloc, a l'hora de designar els portaveus: hi havia cinc sensibilitats, que volien dir la seua al plenari i amb portaveu propi, i Alarte va convocar una reunió *in extremis* per a rebaixar-ne la xifra a només dos.

En tot cas, aquesta mesura es va prendre després de reunir-se divendres, d'urgència, tots els delegats valencians, els quals es van haver de perdre l'accés a l'hotel dels dos candidats a la secretaria general, que hi van entrar envoltats de centenars de delegats. Els valencians tenien unes altres preocupacions i, malgrat això, ni tan sols van ser capaços de concretar una única veu. Com a càstig, la mesa del congrés els va fer parlar, a Alarte i a Manolo Mata, després de la majoria de federacions, incloses les d'Europa i Amèrica, purament simbòliques. Una imatge penosa, sens dubte, per a la tercera federació socialista en nombre de militants –en té 20.000–, encara que els darrers tres anys se n'haja donat de baixa un de cada cinc.

La segona conseqüència de la divisió socialista valenciana es va percebre en l'elaboració de l'executiva federal. Un procés que va esdevenir-se en ser escollit Rubalcaba i que va allargar-se la nit de dissabte a diumenge. Alarte no va entrar a l'habitació del nou líder socialista fins passades les 3 de la matinada, una altra desautorització per a qui és considerat un secretari general feble, incapaç de controlar la seua federació i a punt d'acarar un congrés nacional que li busca relleu.

Dels 38 membres de l'executiva de Rubalcaba, quatre són valencians, però només dos són propers a Alarte, i d'aquella manera: la secretària d'economia, Immaculada Rodríguez-Piñero, és una persona molt propera a José Blanco i a Rubalcaba mateix, que per això l'ha situada en una àrea de tanta transcendència en aquest moment. L'altre alartista seria Alejandro Soler, vice-secretari general del PSPV, i ex-alcalde d'Elx que s'havia alineat amb Pajín i ara fa costat al d'Alaquàs.

Els altres dos integrants valencians de la comissió rectora del partit són vocals, com ho és Soler. Es tracta de la jove lermista i diputada al Congrés Carmen Montón i de Mayte Noguera, que fa costat a Francesc Romeu, el qual havia lligat deu delegats (el 15% de l'expedició valenciana a Sevilla) i no va significar-se en favor de cap dels dos aspirants fins a l'últim moment, quan va lliurar els avals a Antonio Hernando, de la candidatura rubalcabista. Si aquests deu suports hagueren anat a raure al sac de Chacón, la diferència entre tots dos candidats hauria estat de dos vots. D'ací ve el gest de

Leire Pajin, Ciprià Ciscar, Joan Lerma i Joaquim Puig brinden a Sevilla. L'objectiu de tots és posar fi a l'etapa d'Alarte al PSPV.

Rubalcaba amb Romeu, a qui Alarte va abraçar efusivament. Un altre moment històric del 38è congrés federal, atès que la incomunicació –l'enfrontament– era total.

Un acostament, el d'Alarte a Romeu, que apunta a una possible comunió d'interessos amb vista al 12è congrés valencià. Fet i fet, el primer ha d'ampliar el seu espectre de suports si no vol que la unió del lermisme, el pajinisme i el ciscarisme l'esborre. Aquesta setmana és previst que aquest trident presente un manifest públic per a demanar un canvi al si del PSPV. No és tan clar que el seu candidat a la secretaria general siga Puig, però. Puig desperta bastants recels entre els no-lermistes. José Manuel Orengo, ex-alcalde de Gandia, podria ser una opció més acceptada.

EI PSIB. Pel que respecta al PSIB-PSOE la derrota de Chacón deixa el camí obert a una victòria absoluta, en el proper congrés balear, de l'aparell del partit, liderat per Francesc Antich i Francina Armengol, enfront dels crítics. Fins al punt que Aina Calvo, de l'equip de Chacón, va anunciar –dimecres de la setmana passada– que renunciava a presentar-se per a cap càrrec, ni secretària general del PSIB, ni insular ni local de Palma. Res. Que continuarà “com a militant de base” i també, de moment, “com a regidora de Palma”. Malgrat que ella va voler –a la conferència de premsa que convocà per a anunciar la seva decisió– deixar clar que no hi havia relació causa-efecte entre el resultat del congrés federal i la decisió presa, també va dir que “som conscient que no puc evitar que tothom es pensi el contrari”. Efectivament: a Palma totes les anàlisis publicades sobre la seva renúncia l'encadenen a la derrota de Chacón davant Rubalcaba.

Els crítics a l'aparell del PSIB –que ha donat suport entusiasta a Rubalcaba– esperaven que Calvo es posàs al capdavant per a mirar de presentar batalla a Armengol. El corrent, que respon al nom de Renovació Socialista, tindrà ara en Carles Bona –professor de la UIB– la cara pública. Ell s'enfrontarà a Armengol al congrés de final de mes. Les possibilitats de vèncer són remotes, per no dir nul·les. L'aparell té ben controlat el procés. De la mateixa manera que assolí aproximadament el 70% dels delegats al congrés federal –per a Rubalcaba–, tindrà una proporció semblant o superior de suport per al congrés balear. Tot fa pensar, doncs, que Armengol serà la nova secretària general del PSIB-PSOE, enfront d'un Bona que obtindria molt bon resultat si arribàs al 30%.

Amb vista al futur, el PSIB, arreglert amb la direcció central de Rubalcaba –Armengol és a l'executiva i Antich al comitè federal–, haurà d'adaptar el seu discurs. Si fins ara tant Antich com Armengol havien destacat com a defensors de l'Espanya plural de Zapatero, ara probablement seran entusiastes de “la voz única” que Rubalcaba ha promès que tindrà el PSOE a tot l'estat espanyol. A tall d'anècdota –o qui sap si de categoria–, aquestes darreres setmanes han aparegut articles d'opinió, publicats al *Diario de Mallorca*, de Francesc Antich i de Carles Manera –ex-conseller d'Economia– escrits en castellà, un idioma que els darrers anys no feien servir mai en públic. Mostra del nous temps?

Amb la vista posada a les eleccions al Parlament balear del 2015, els estatuts preveuen que si hi ha més d'un aspirant a ser candidat a president del govern s'haurà de celebrar elecció interna directa entre tots els militants per a designar-lo. Segons els resultats del congrés balear, és possible que els crítics illencs –si obtenen un resultat d'un cert pes, com seria un 25% o un 30%– presentin un aspirant a candidat enfrontat a l'aparell que previsiblement presentarà Armengol. Però això ja serà, si és que és, d'aquí a tres anys. Entremig poden passar moltes de coses.

Víctor Maceda
Alex Milian
Miquel Payeras